

จรรยาบรรณสำหรับนักวิจัย

กราดาประทีป ม. โกมลมาศ

เมื่อต้นปีแล้วนิตยสารไทม์ฉบับวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 88 ลงข่าวพาดหัวว่า “เกิดการทุจริตในห้วงปฏิบัติการฮาวาร์ด” เพราะนักวิจัยหัวใสใช้ข้อมูลเท็จเพื่อหลอกเอาเงินสนับสนุนการวิจัยของรัฐ

เรื่องมีอยู่ว่า จอห์น ดาร์ซี หนุมวัย 31 ปี ผู้ได้รับสมญานามว่าเป็นคน “brilliant and creative” ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ในคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฮาวาร์ดในปี 1979 ภายในเวลาไม่ถึงปีเขาสามารถเสนอผลงานวิจัยถึง 5 เรื่อง และแต่ละเรื่องถูกตีพิมพ์ในวารสารชั้นนำทางการศึกษาของประเทศ เมื่อปีที่แล้วในขณะที่ทางมหาวิทยาลัยฮาวาร์ดกำลังดำเนินเรื่อง เพื่อแต่งตั้งอาจารย์ผู้ดำรงตำแหน่งประจำถาวรของมหาวิทยาลัย สถาบันสาธารณสุขศาสตร์แห่งชาติได้เปิดเผยการทุจริตของเขา และประกาศลงโทษตัดสิทธิ์ที่จะได้รับทุนวิจัยถึง 10 ปี และให้คืนทุนวิจัยมูลค่า 122,871 เหรียญสหรัฐ เมื่อทราบเช่นนั้นทางมหาวิทยาลัยจึงดำเนินเรื่องสอบสวนพฤติกรรมอันมิชอบดังกล่าว และพบว่าข้อกล่าวหาของสถาบันสาธารณสุขศาสตร์แห่งชาตินั้นเป็นความจริง

สิ่งที่ จอห์น คาร์ซี ทำผิดก็คือ เขาไม่ได้ทำการวิจัยจริง ๆ เขาเพียงแค่อุปโลกน์กิตติคุณตัวเลขขึ้นเป็นข้อมูล เพื่อสนับสนุนทฤษฎีหรือสมมุติฐานของเขาเท่านั้น คณะแพทยกรรมการสอบสวนของมหาวิทยาลัยยังพบอีกว่าสัตว์ต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้ส่งมาทดลองถูกฝังไว้เรียบร้อยโดยไม่ปรากฏร่องรอยว่าสัตว์เหล่านั้นถูกทดลองตามหลักวิชาแต่ประการใด สถาบันการศึกษาถือว่าผลงานเช่นว่านี้เป็นกรหลอกลวงปัญญาชนและประชาชนโดยทั่วไป

นิยายสารทม์ฉบับเดียวกันนี้ยังมีรายงานอีกว่าในระยะ 2-3 ปี มานี้มีกรณีออกจาท่านองเดียวกันเกิดขึ้นในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์หลายแห่ง เช่น เอล คอร์เนล และมหาวิทยาลัยบอสตันเมื่อพูดถึงเรื่องนี้ บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สแตนฟอร์ด เกลดี ซึ่งตีพิมพ์โดยสโมสรนักศึกษา กล่าวว่า “อาจารย์ท่านใดไม่มีผลงานตีพิมพ์ออกมา ก็ตายลูกเดียว” ดร. อัลเบิร์ต ฮาสทอร์ฟ ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด กล่าวว่า “สมัยนี้การวิจัยทางวิทยาศาสตร์นั้นแพงมาก เราต้องการทุนมหาศาล มิฉะนั้นเราก็ล้มกิจการ” นี่อาจจะเป็นแรงกดดันอย่างหนึ่งที่ได้ที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งพยายามหาเงินสนับสนุนของรัฐมาให้อาจารย์ของตนทำวิจัยเพื่อหาชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยเอง แต่จรรยาบรรณ

ของนักการศึกษา ก็คือ “สัจจะความจริง” ครูบาอาจารย์ต้องไม่หลอกลวงใครในเชิงวิชาการ

ในสหรัฐอเมริกา นั้น อาจารย์มากมายมุ่งแต่ทำการวิจัยและเขียนหนังสือ ไม่ค่อยมีเวลาสอนกันทั้งนี้ทั้งนั้นก็มาจากแรงกดดันของระบบมหาวิทยาลัยชั้นนำของสหรัฐที่ถือเป็นหลักปฏิบัติว่า ถ้าอาจารย์ท่านใดไม่มีผลงานวิจัยภายในเวลาอันควร อาจารย์ท่านนั้นขาดประสิทธิภาพ ไม่เหมาะสมที่จะเป็นอาจารย์ต่อไป อาจารย์ของข้าพเจ้าคนหนึ่งก็ได้รับเคราะห์กรรมเช่นว่าจากระบบนี้เหมือนกัน

ในประเทศของเรา ก็เช่นกัน อาจารย์ที่สอนแต่หนังสือ ไม่มีผลงานด้านชีวิตด้านเขียน ก็มักจะไม่ได้ตำแหน่ง ผศ. รศ. หรือ ศจ. บางท่านกล่าวว่า อาจารย์ประเภทนั้น “สอนจนเซ่อ” หรือบางคนแม้แต่บริหารอยู่จนใคร ๆ เขาได้เป็นศาสตราจารย์ไปหมด ส่วนตัวเองยังไม่ได้อะไรเลย แม้แต่ปริญญาเอก ผู้บริหารแบบนี้ก็มี

เรื่องการทำจริตทางวิชาการยังรวมไปถึงการกระทำที่เราเรียกว่า “PLAGIARISM” หรือการนำเอาผลงานคนอื่นมาอ้างเป็นของตน เรื่องนี้ดูเหมือนจะมีกันค่อนข้างมากในประเทศไทยเรา หนังสือในท้องตลาดบางเล่มเป็นผลงานเรียบเรียงและถอดความมาจากภาษาต่างประเทศ แต่ผู้ที่เรียบเรียงหรือถอด

ความมา กลับไปใช้ชื่อของตนว่าเป็นผู้แต่ง โดยไม่ให้เกียรติแก่ผู้แต่งที่แท้จริงเลย และบุคคลที่ทำเช่นนี้บางคนเป็นคนที่มีความเสี่ยงของประเทศไทยเสียด้วย ผู้ที่อ้างตัวเป็นผู้แต่งเช่นนั้น คงเข้าใจว่าคนไทยเราอ่านหนังสือภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นไม่เป็นกรรมง์ ผิดพลาด ๆ อาจจะพบด้วยว่าบางคนได้กลายเป็นศาสตราจารย์ไปแล้ว เพราะอ้างว่าตนเองตำราชิ้นมาซึ่งแท้จริงนั้นแปลมาจากภาษาต่างประเทศก็ยังมีพฤติกรรมดังกล่าวมานี้ดูเหมือนจะมีอยู่ทั่วไปในสังคมคนอาจารย์ ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกประเทศ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ข้าพเจ้าบังเอิญได้มีโอกาสพูดคุยกับ ดร. พรชัย ศรีประไพ นักวิจัยจาก SAARLANDS UNIVERSITY ประเทศเยอรมันตะวันตก ด้วยเรื่องของวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้าพเจ้าได้เล่าให้ฟังว่า ได้อ่านพบเรื่องที่ข้าพเจ้าสนใจในนิตยสาร “DISCOVER” ประจำเดือนเมษายน ๘๓ เป็นเรื่องของปรมาจารย์มาร์กเกอร์เรต มีต ผู้ได้สมญานามว่าเป็นผู้นำทางวิชามนุษยวิทยาของโลก และเป็นผู้บุกเบิกในเรื่องของการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้าพเจ้าตกใจที่ได้อ่านพบว่า ทฤษฎีอันสวยหรูของปรมาจารย์ดังกล่าวนี้ ได้ถูกหักล้างลงอย่างไม่มีอะไรเหลือ โดยศาสตราจารย์ดิเร็ก ฟรีแมน จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติของออสเตรเลีย

แต่เรื่องที่ทำให้ข้าพเจ้าตื่นตัวกับเรื่องนี้ก็คือ เพราะว่า เมื่อสมัยเป็นนักศึกษาอยู่ โพรเฟสเซอร์ของข้าพเจ้ามักจะยกย่องมาร์กเกอร์เรต มีต อยู่เสมอ และบัดนี้ผู้ที่เคยถูกขนานนามว่าเป็นอัจฉริยะนั้นถูกกว่าบาตรเสียแล้ว ข้าพเจ้าออกปากชมว่า ศจ. ฟรีแมน ยอดจริง ๆ เมื่อ ดร. พรชัย เพื่อนข้าพเจ้าได้ฟังเช่นนั้นก็ถึงกับศาสตราจารย์ ดิเร็ก ฟรีแมน อาจจะถูกต้องในเรื่องการหักล้างทฤษฎีของมาร์กเกอร์เรต มีต แต่ข้อกล่าวอ้างของเขานั้นชวนสงสัยในแง่ที่ว่า เป็นผลงานวิจัยของเขาเองหรือไม่ เพราะบัดนี้ ได้ปรากฏแน่ชัดว่า ศจ. ดิเร็ก ฟรีแมน ได้ใช้ข้อมูลที่แปลมาจากภาษาเยอรมันคำต่อคำในหลายที่หลายแห่งในวิทยานิพนธ์ของเขาที่ใช้หักล้างทฤษฎีคนอื่นโดยไม่ให้เกียรติแก่เจ้าของต้นความคิดเลย ทั้งนี้ภรรยาชาวอเมริกันของ ดร. พรชัย ได้กล่าวขึ้นว่า เธอเองเป็นคนหนึ่งที่อ่านพบด้วยตัวเอง และพบว่าศาสตราจารย์ ฟรีแมน ลอกคนอื่นมา เพราะฉะนั้นเวลานี้ความเชื่อถือในตัวดิเร็ก ฟรีแมน กำลัง ถูก วิพากษ์ วิจารณ์ อย่างมากมายที่ SAARLANDS UNIVERSITY ในเรื่องของจรรยาบรรณ พฤติกรรม ของเขาถือเป็น “PLAGIARISM”

“PLAGIARISM” หรือการนำเอาผลงานของคนอื่นมาอ้างเป็นของตน มิใช่เกิดขึ้น

ในหม่อมคุณาจารย์ด้วยกันเท่านั้น แต่ยังเป็น เรื่องที่เกิดก่อนข้างบ่อยในระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษาเสียด้วย ลูกศิษย์ของข้าพเจ้าคนหนึ่ง ซึ่งกำลังทำปริญญาเอกทางแบคทีเรียโอโลยี ณ มหาวิทยาลัยแห่งแคลิฟอร์เนีย (DAVIS) เล่า ให้ข้าพเจ้าฟังด้วยความเจ็บใจว่า เมื่อครั้งเป็น นักศึกษาปริญญาโทอยู่ในประเทศไทย อาจารย์ หัวหน้าภาควิชาได้ขอให้เขาเขียนบทความทาง ด้านแบคทีเรีย เพื่อนำไปเสนอ ณ ที่ประ- ชุมนักวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ สิ่งที่เขา แค้นไม่หายก็คือว่า อาจารย์ท่านนั้นได้ตีพิมพ์ บทความที่เขาค้นคว้าขึ้นเอง โดยไม่มีชื่อของ เขาเป็นผู้ค้นคว้าร่วมอยู่เลยมีแต่ชื่อของอาจารย์ แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น เขายังเสริมอีกว่าเขา ไม่รังเกียจที่จะให้อาจารย์มีชื่อว่าเป็นผู้ทำวิจัย แต่เขาก็ต้องการมีชื่อเป็นผู้ร่วมทำการวิจัยเป็น อย่างน้อย

นอกจากจะไม่ทำผิดต่อหลักศีลธรรม ความจริงและไม่อ้างผลงานของคนอื่นมาเป็น ของตนแล้ว คุณธรรมที่นักวิจัยควรมีก็คือ เป็นหลักปฏิบัติของชีวิตก็คือ การไม่ใช้อุบาย หลอกลวงเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นความ ลับ และการรู้จักรักษาความลับของบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งความลับนี้ถ้าถูกเปิดเผยแล้วจะทำให้เกิดผลเสียหายไม่ว่าทางใดก็ ทางหนึ่งแก่บุคคลที่นักวิจัยได้ข้อมูลมา

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดและน่าจะเป็นบท เรียนที่ดีสำหรับนักวิจัยทั้งหลายก็คือ เรื่องการ วิจัยของ สตีเฟน เวสลิ โมเซ นักศึกษาชั้น ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด จ เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อปีที่แล้วนี้เอง และเป็นเรื่อง ดังมากในวงการ “มนุษยวิทยา” จนนิตยสาร ไทม์นำมาตีพิมพ์

นายสตีเฟนผู้นี้เป็นนักมนุษยวิทยาคน แรกของอเมริกาที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล บั๊กกิงให้ทำการค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางด้วย เรื่องมนุษยวิทยาในคอมมูนประเทศจีน สิ่ง ที่ทำให้เขาตกเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ก็คือ เขาตีพิมพ์บทความเรื่อง “การบังคับให้ทำ แท่ง” ของรัฐบาลบั๊กกิง พร้อมด้วยภาพถ่าย ของหญิงที่กำลังรับการทำแท่งและแพทย์กำลัง ปฏิบัติการ ณ คลินิกประจำตำบลแห่งหนึ่งใน ประเทศจีน เมื่อเรื่องนี้ได้ถูกตีพิมพ์แพร่ไป ในโลกเสรีรัฐบาลบั๊กกิงได้สั่งจับนายสตีเฟน โมเซ และในที่สุดได้ถูกขับไล่ออกจากประเทศ จีน

แต่เรื่องที่ข้าพเจ้าต้องการจะเน้นในที่นี้ ไม่ใช่เรื่องนักมนุษยวิทยาผู้นี้ถูกรัฐบาลคอม- มิวนิสต์ขับไล่ออกจากประเทศ เรื่องที่ข้าพ- เจ้าต้องการจะเน้นก็คือ เรื่องของการผิดต่อ จรรยาบรรณ และเขาได้กระทำผิดในแง่ไหน? หนังสือพิมพ์รายบักซ์ The Stanford Observer

ฉบับเดือนเมษายน 2526 ซึ่งเป็นหนังสือราย
 บัณฑิตของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดได้
 แถลงว่าศาสตราจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มหา
 วิทยาลัยสแตนฟอร์ดโดยมติ 11-0 สั่งให้นัก
 ศึกษาผู้พ้นจากสภาพเป็นนักศึกษาปริญญา
 เอก เพราะ “illegal and serious unethical
 conduct” ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่
 บุคคลที่นักศึกษาผู้ได้รับข้อมูลมา ตัวแทน
 ศาสตราจารย์ยังกล่าวเสริมว่า ศนาจารย์ตัดสิน
 โดยเด็ดขาดจากข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้แต่ไม่
 อาจนำมาเผยแพร่ เพราะเกรงจะทำให้เกิด
 อันตรายแก่บุคคลอีกมากมาย ศนาจารย์
 ยืนยันว่าสภาฯ ไม่ได้ลงโทษนายสติเฟน โมเซ
 เพราะเขาตีพิมพ์บทความนั้นในหนังสือพิมพ์
 ของไต้หวัน สภาฯ มีความเห็นว่านักศึกษา
 ผู้มีสิทธิ์ที่จะเลือกพิมพ์อะไรก็ได้ ถึงแม้ว่า
 จะเป็นการกระทำที่ไม่ฉลาดก็ตาม ผู้แทน
 ศนาจารย์ยังกล่าวต่ออีกว่า นักศึกษาผู้ทราบ
 ดิถึงเหตุผลที่สภาฯ ลบชื่อเขาออกจากการเป็น
 นักศึกษา สิ่งที่แปลกก็คือ เมื่อสื่อมวลชน
 สัมภาษณ์นักศึกษาผู้ถึงเหตุผลที่ทางมหา
 วิทยาลัยสั่งลบชื่อออก เขาได้ประกาศว่าสำนัก
 พิมพ์ MACMILLAN จะตีพิมพ์งานค้นคว้าชิ้น
 นี้ของเขา โดยใช้ชื่อว่า “Broken Earth : The
 Rural Chinese” ซึ่งจะทำให้บุคคลในวงการ
 มนุษยวิทยาหาชื่อมาเป็นเจ้าของอย่างแน่แท้

ข้าพเจ้าไม่ทราบว่ามีมหาวิทยาลัยของ
 รัฐในประเทศไทย หรือสภาวิจัยแห่งชาติซึ่ง
 มีทุนตั้งไว้มากมายมีมาตรการป้องกันมิให้เกิด
 การทุจริตเชิงวิชาการหรือไม่ แต่เคยทราบว่า
 กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยา
 ลัยเคยออกโรงคัดค้านการประกาศกล่าวอ้าง
 เรื่องการเปลี่ยนน้ำทะเลให้เป็นน้ำมันมาครั้ง
 หนึ่งแล้วเพราะเรื่องนั้นกำลังจะบานปลาย และ
 เป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ เนื่องจาก
 มีการรับเงินบริจาคเพื่อการกระทำดังกล่าวอีก
 ด้วย

ส่วนในต่างประเทศนั้น บางมหาวิทยา
 ลัยได้มีมาตรการที่แน่ชัดในการจัดการกับ
 ปัญหาทุจริตเชิงวิชาการ เช่น มหาวิทยาลัย
 สแตนฟอร์ด โปรเฟสเซอร์อัลเบิร์ต ฮาสทอร์ฟ
 ผู้บริหารระดับสูงของสแตนฟอร์ดกล่าวว่า ถึง
 แม้เรื่องการทุจริตทางวิชาการเป็นเรื่องยากที่
 จะให้คำจำกัดความที่ครอบคลุมได้ทั่วถึงก็ตาม
 มหาวิทยาลัยก็มีมาตรการที่จะจัดการกับเรื่อง
 เช่น

- การจอบิตเบือนข้อมูลในการทำ
 วิจัย
- การแถลงผลลัพธ์ทางวิจัยบิดเบือน
 ไปจากความเป็นจริง
- การอ้างผลงานวิจัยของคนอื่นเป็น
 ผลงานของตน เป็นต้น

รองอธิการบดีของสแตนฟอร์ด ท่านหนึ่งกล่าวว่า ถ้ามีเรื่องทำนองเดียวกันนี้ (การทุจริตที่ฮาวาร์ด) เกิดขึ้นที่สแตนฟอร์ด มหาวิทยาลัยก็พร้อมที่จะจัดการให้เป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบวินัยที่มหาวิทยาลัยวางไว้ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

- คณะบดี และ สมาชิกอาจารย์ของคณะจะเป็นผู้ร่วมทำการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด คือไม่เกิน 4 สัปดาห์
- การรักษาความลับในเรื่องการสอบสวนเป็นเรื่องสำคัญที่กฎหมายให้การรับรอง
- คณะบดีเป็นผู้นำผลสรุปของการสอบสวนเสนอรองอธิการบดี
- อธิการบดีเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดว่ากรณีใดบ้าง ที่สมควรให้ดำเนินเรื่องตามทั่วยกกฎหมาย

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาระดับสูงแต่ละสถาบันควรวางมาตรการอะไรบ้าง เพื่อไม่เปิดโอกาสให้อาจารย์ที่ใคร ๆ หลงเชื่อว่าเป็นปราชญ์นั้น หลอกลวงนักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ ? โดยเฉพาะผลงานวิจัยของอาจารย์ที่กำลังทำปริญญาเอกอยู่ ยิ่งเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการตรวจเช็คเป็นพิเศษ เราทราบกันดีอยู่แล้ว ผลงานวิจัยของนักศึกษาปริญญาเอกบางมหาวิทยาลัยในต่างประเทศนั้น เป็นผลงานที่ลอกกันมาก จ้างกันทำบ้าง และก็กลายเป็นผลงานวิจัยที่ทำให้นักศึกษาหัวใสเหล่านั้น ได้ปริญญาเอกมาโดยไม่มีความรู้ก็มีมาก

นักวิจัยก็คือปัญญาชนคนหนึ่ง ซึ่งโดยสิทธิและหน้าที่อันเนื่องมาจากปริญญาบัตรนั้น คือผู้ยืนยันอยู่กับสัจจะความจริง การแปลความหมายของผลลัพธ์วิจัย ย่อมแฝงไว้ซึ่งอคติของภูมิหลังซึ่งอาจผิดพลาดได้ แต่ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นจรรยาบรรณ ซึ่งนักวิจัยจะยอมพลงไม่ได้เป็นอันขาด